

вих №0000000042
вч 06 вересня 2018р.

В.О Міністра фінансів України

Маркаровій О.С.

04071, м. Київ, вул. Межигірська, 11

Копії:

**В.О. Голови Державної фінансової
служби України**

Власову О.С.

04053, м. Київ, Львівська пл., 8

**Голові Національної комісії, що здійснює
державне регулювання у сфері ринків
фінансових послуг**

Пашку І.В.

01001, м. Київ вул. Бориса Грінченка, 3

**Голові Національної комісії з цінних паперів та
фондового ринку**

Хромаєву Т.З.

01010, м. Київ, вул. Московська 8, корп. 30,

Про врегулювання питання
звільнення від сплати податку на додану вартість
інвестиційної діяльності недержавного пенсійного фонду

Шановна Оксано Сергіївно!

Українська асоціація адміністраторів пенсійних фондів (надалі **УА АПФ**), що має статус саморегулювальної організації професійних адміністраторів недержавних пенсійних фондів, звертається до Вас з проханням забезпечити застосування органами ДФС норм Податкового кодексу щодо звільнення від оподаткування податком на додану вартість діяльності НПФ, відповідно до змісту діяльності НПФ та вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

УА АПФ отримала запит від ліквідаційної комісії Непідприємницького товариства Відкритий недержавний пенсійний фонд «Перший національний відкритий пенсійний фонд» (код ЄДРПОУ 33059889, надалі **Фонд**), в якому викладена наступна проблема.

07 серпня 2018 року закінчилась перевірка Фонду Головним управлінням ДФС по м. Києву. Перевірка була ініційована ліквідаційною комісією Фонду у зв'язку із необхідністю завершити процедуру ліквідації та отримати дозвіл органів ДФС на виключення Фонду з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Адреса: 01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 23А, оф. 14
Телефон: +38 (044) 490-38-64
Факс: +38 (044) 490-38-65
E-mail: info@uaapf.com

У процесі перевірки Головним управлінням ДФС по м. Києву було складено акт із результатами позапланової виїзної перевірки та визначені суми недоїмок та штрафів, які Фонд повинен сплатити до Державного бюджету.

Зокрема, в акті зазначено зауваження органу ДФС про необхідність сплати Фондом податку на подану вартість на суми, які Фонд отримав від продажу нерухомого майна у процесі проведення процедури ліквідації Фонду, продажу активів для забезпечення переведень накопичень учасників до інших НПФ.

Ліквідаційна комісія Фонду подала з цього приводу зауваження до Акту перевірки, в яких наголошує, що відповідно до п. 196.1.3. ст. 196 Податкового кодексу України надання послуг з недержавного пенсійного забезпечення не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість. Продаж майна у процесі ліквідації Фонду був направлений на отримання грошових коштів, які були розподілені між учасниками Фонду відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», отже, відбувався у рамках діяльності з недержавного пенсійного забезпечення, яка не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість.

УА АПФ, проаналізувавши діючі нормативні документи та роз'яснення, дійшла висновку, що на сьогоднішній день немає жодного роз'яснення для органів ДФС, яка саме діяльність є діяльністю з недержавного пенсійного забезпечення, та яким чином застосовувати статтю 196, п. 196.1.3. до інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів. Враховуючи відсутність такого роз'яснення, органи ДФС застосовують норми Податкового кодексу України всупереч змісту діяльності НПФ, визначеної Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Так, органи ДФС вважають, що діяльність із недержавного пенсійного забезпечення – це лише операції з приймання пенсійних внесків та здійснення пенсійних виплат. Інвестиційна діяльність недержавного пенсійного фонду, яку він провадить відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», а саме купівля та продаж нерухомого майна, передача нерухомого майна в оренду для отримання доходу на користь учасників НПФ-майбутніх пенсіонерів, тощо – це все якась інша діяльність, що не відноситься до недержавного пенсійного забезпечення, а відповідно є об'єктом оподаткування податком на додану вартість.

Така практика є неприпустимою з огляду на наступне:

1. Відповідно до ст.1 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»:

«Недержавний пенсійний фонд (далі - пенсійний фонд) - юридична особа, створена відповідно до цього Закону, яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному законами України порядку».

2. Відповідно до п. 2 ст. 6 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»:

«Недержавне пенсійне забезпечення є для пенсійних фондів виключним видом діяльності. Проведення пенсійними фондами іншої діяльності, не передбаченої цим Законом, забороняється».

Таким чином, для недержавних пенсійних фондів управління активами, в тому числі, але не виключно, купівля, продаж активів, надання активів в оренду з метою отримання доходу на користь учасників недержавних пенсійних фондів (в тому числі це стосується і нерухомості), інша інвестиційна діяльність відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» – це діяльність з недержавного пенсійного забезпечення, яка не оподатковується податком на додану вартість згідно п. 196.1.3. ст. 196 Податкового кодексу України.

Додатково зазначаємо, що:

1. Згідно п.1 ст.6 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»:

«Пенсійні фонди створюються на підставі рішення засновника (зборів засновників) та не мають на меті одержання прибутку на користь одноосібного засновника або для його подальшого розподілу між засновниками».

Стаття 48 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» чітко визначає виключний перелік напрямків використання активів недержавних пенсійних фондів. Так, активи можуть бути використані виключно для цілей інвестиційної діяльності фонду для виконання зобов'язань фонду перед його учасниками та оплати витрат, пов'язаних із здійсненням недержавного пенсійного забезпечення відповідно до ст. 48. Стаття 48 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» забороняє використовувати пенсійні активи на оплату інших витрат, окрім тих, що визначені у Законі України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Сплата податку на додану вартість не передбачена, а відповідно, заборонена, Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Так само як і отримання засновниками НПФ прибутку від діяльності НПФ.

2. Процедура ліквідації недержавного пенсійного Фонду відбувається у рамках закону «Про недержавне пенсійне забезпечення» та підзаконного нормативного документу Порядку здійснення окремих дій, пов'язаних із припиненням недержавних пенсійних фондів», затвердженого Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України 29.08.2006 № 6154 (у редакції розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, 23.02.2016 № 393). Згідно вимогам цих нормативних актів продаж пенсійних активів при ліквідації пенсійного фонду спрямована виключно на отримання коштів для виконання зобов'язань перед учасниками фондів-майбутніми пенсіонерами з переведення їх накопичень до інших НПФ за їх вибором, а відповідно є діяльністю із недержавного пенсійного забезпечення, що не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість.

Таким чином, якщо існують випадки реєстрації НПФ як платника податку на додану вартість та фактична сплата такими НПФ податку на додану вартість з вартості продажу об'єктів нерухомості, то така практика суперечить вимогам Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», а головне – приводить до незаконного зменшення пенсійних накопичень майбутніх пенсіонерів.

Система пенсійних накопичень побудована в Україні за принципом «оподаткування на виході» для стимулювання розвитку цієї системи, для зменшення навантаження з соціальних виплат на солідарну систему, на Пенсійний фонд України та державний бюджет. Тобто, оподаткування всього процесу пенсійного накопичення передбачено таким чином:

- від оподаткування звільняються вкладники при здійсненні внесків до НПФ (стимулювання внесків),
- від оподаткування звільняються інвестиції НПФ (стимулювання інвестицій та підвищення прибутковості пенсійних накопичень, захист від знецінення),
- оподатковуються пенсійні виплати людям з НПФ (тобто доход, який отримує кінцевий вигодонабувач).

Оподаткування інвестицій НПФ податком на додану вартість ламає цю систему мотивацій, знижує доходність пенсійних накопичень для людей та обсяг інвестиційного ресурсу для економіки країни.

На підставі вищевикладеного, просимо:

1. Вжити всіх можливих та необхідних дій для забезпечення застосування органами ДФС норм Податкового кодексу щодо звільнення від оподаткування податком на додану вартість діяльності НПФ, в тому числі інвестиційної, в тому числі операцій з нерухомістю, які провадить недержавний пенсійний фонд в рамках Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», та повідомити нас про здійсненні заходи.
2. Надати роз'яснення всім органам та підрозділам ДФС про застосування норм Податкового кодексу щодо звільнення від оподаткування податком на додану вартість діяльності НПФ, в тому числі інвестиційної, в тому числі операцій з нерухомістю, які провадить недержавний пенсійний фонд в рамках Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Зі свого боку, готові надати будь-які необхідні пояснення та додаткові матеріали з цього питання.

З повагою,

Голова Ради

Виконавець
Сотскова О.А.
(044) 207-02-97

Т.Г. Сальнікова